

1) відсутність законодавчо закріпленого граничного строку для повідомлення близьких родичів спадкодавця про оголошення змісту заповіту та строку призначення нотаріусом дати такого оголошення;

2) обмеження суб'єктного складу осіб, яких нотаріус повинен повідомити про день оголошення змісту секретного заповіту (члени сім'ї та родичи спадкодавця). До того ж у даній нормі законодавець не приймає до уваги випадки відсутності в заповідача сім'ї і родичів, нез'явлення в зазначений час членів сім'ї і родичів для ознайомлення зі змістом заповіту. Тобто не врегульованими залишаються питання щодо порядку оголошення заповіту без „зацікавлених осіб». З цього приводу в літературі пропонується законодавчо закріпити можливість оголошення нотаріусом змісту заповідальних розпоряджень у присутності двох свідків зі складанням протоколу, у якому будуть зазначатись всі існуючі обставини.

Отже, для гармонізації українського спадкового законодавства, а саме положення щодо секретного заповіту, із законодавством ЄС необхідно деталізувати саме поняття «секретний заповіт» та уточнення його назви, враховуючи досвід інших держав з цього питання, врегулювати питання, пов'язані з можливістю написання і підписання секретного заповіту іншою, ніж заповідач, особою, призначеною спадкодавцем і встановити граничний строк для повідомлення близьких родичів спадкодавця про оголошення змісту заповіту та строк призначення нотаріусом дати такого оголошення.

Загальні положення про правове регулювання викупу земельних ділянок для суспільних потреб в Україні

Деревінський М.П., студент магістратури ННПП НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Ієвіна О.В.

Інститут припинення права власності є одним з центральних інститутів цивільного права. Водночас забезпечення належного рівня охорони та захисту права власності є одним з основних критеріїв правової держави, що знаходить відображення в законодавстві всіх демократичних країн світу. Таким саме шляхом йде і законодавство України, встановлюючи у статті 41 Конституції України, що ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності, а право приватної власності є непорушним. Далі прийнятий 16 січня 2003 року Цивільний кодекс України у статті 3 встановив, що неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією та законами України є однією з загальних засад цивільного законодавства.

Історично земля, земельна ділянка відноситься до особливих об'єктів права. Це значною мірою пов'язано з тої величезною роллю, яку грає земля у житті кожного суспільства, забезпечуючи як територію для проживання, так і надаючи засоби для існування. Отже, земля є природним економічним ресурсом, саме тому питання можливості її примусового відчуження є особливо актуальними.

Стаття 147 Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року встановила, що підстави та порядок примусового відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності визначаються законом. Таким законом став прийнятий 17 листопада 2009 року Закон України «Про

відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності». Закон містить низку важливих визначень, що стосуються викупу земельних ділянок для суспільних потреб. Зокрема, у статті 1 містяться поняття відчуження та примусового відчуження:

- відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб або з мотивів суспільної необхідності - перехід права власності на земельні ділянки, інші об'єкти нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, за плату в державну чи комунальну власність шляхом їх викупу чи примусового відчуження для потреб держави, територіальної громади, суспільства в цілому;

- примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності - перехід права власності на земельні ділянки, інші об'єкти нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, до держави чи територіальної громади з мотивів суспільної необхідності за рішенням суду.

Крім того, Закон містить визначення суспільної необхідності та суспільної потреби. Так, суспільна необхідність – це обумовлена загальнодержавними інтересами або інтересами територіальної громади виключна необхідність, для забезпечення якої допускається примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, у встановленому законом порядку. У свою чергу суспільна потреба – це обумовлена загальнодержавними інтересами або інтересами територіальної громади потреба у земельних ділянках, у тому числі тих, на яких розміщені об'єкти нерухомого майна, викуп яких здійснюється в порядку, встановленому законом.

Закон також визначає, що є об'єктом відчуження: на яких принципах має відбуватися відчуження об'єктів права приватної власності для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності; порядок визначення викупної ціни; порядок викупу земельних ділянок. Слід також зауважити, що стаття 151 Земельного кодексу України встановлює порядок погодження питань, пов'язаних з викупом земельних ділянок для суспільних потреб або з мотивів суспільної необхідності.

Слід відмітити, що прийняття Закону України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» дозволило створити досить дієву законодавчу базу для регулювання суспільних відносин, що виникають у зв'язку з викупом земельних ділянок для суспільних потреб. Проте залишається низка спірних питань. Зокрема, не зовсім зрозумілим є необхідність роз'єднання понять «суспільна необхідність» та «суспільні потреби». Подальшого вдосконалення потребує сама процедура викупу. Існує необхідність обмеження або навіть чіткого встановлення органів державної влади, уповноважених приймати рішення про суспільну необхідність (потребу) та виключення зі списку уповноважених на те органів органи місцевого самоврядування тощо.